

100

CBHC
RCAHMW

Cysylltiadau Metel: Y Deyrnas Gopr

Metal Links: The Copper Kingdom

Porthladd pysgota bach ar Ynys Môn oedd Amlwch nes i wythïen gyfoethog o fwyn copr gael ei darganfod ar Fynydd Parys ym 1768. Ar ôl y darganfyddiad hwn, heidiodd mwynwyr o bob rhan o Brydain i'r dref. Tyfodd Amlwch yn ail dref fwyaf Cymru a daeth Mynydd Parys yn fwynglawdd copr mwyaf y byd. Bu'r Prosiect Cysylltiadau Metel yn gweithio gyda chymuned Amlwch i ddysgu mwy am fywydau'r mwynwyr a'r effeithiau a gafodd y cwmnïau mwyngloddio mawr ar y dref.

Amlwch on Anglesey was a small fishing port until a rich vein of copper ore was discovered on Parys Mountain in 1768. After this discovery miners from around the British Isles flocked to the town, which became the second largest town in Wales, with Parys Mountain becoming the biggest copper mine in the world. The Metal Links Project has been working with the community of Amlwch to learn more about the lives of the miners and the impact that the large mining companies had on the town.

Chwith: Ehangodd porthladd Amlwch gyda datblygiad mwynglawdd Mynydd Parys a châi'r mwyn ei gludo oddi yma i'r ffwrneisi mwyndoddi yn Abertawe.

Left: The port of Amlwch expanded along with Parys Mountain and was used to ship the ore to the smelters in Swansea.

Isod: Mae Cysylltiadau Metel yn gweithio gyda Grŵp Heneiddio'n Dda Amlwch ar brosiect yn ymwneud â hen siopau'r dref. Fel rhan o'r prosiect, cynhyrchwyd app dwyieithog newydd sy'n defnyddio hen ffotograffau i ddangos sut yr edrychai'r dref yn yr hen ddyddiau.

Below: Metal Links is working with the Amlwch Agewell Group on a project focused on the old shops of the town. This links into a new bilingual app, which uses old photographs to show how the town used to look.

Map o Fynydd Parys, 1786.

1786 map of Parys Mountain.

Y mwynglawdd brig mawr ar Fynydd Parys gyda melin wynt Cairn yn y cefndir. Mae'r mwynau yn y pridd wedi adweithio gyda'r ocsigen yn yr aer i roi'r gwahanol liwiau.

The great opencast of Parys Mountain with Cairn's windmill in the background. The different colours are a result of the minerals in the soil reacting with the oxygen in the air.

Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
Cofnod Henebion Cenedlaethol Cymru

Plas Crug, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 1NJ
Ffôn/ Telephone: 01970 621200

Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
National Monuments Record of Wales

www.cbhc.gov.uk
www.rcahmw.gov.uk

